

పంచమప్రపారకః

పాఠ: ౬వ.

అగ్నేః కృత్తికాః । నక్షత్రం పురస్తాత్కృత్తికవస్తాత్ । ప్రజాపతే
 రోహిణి । అపః పురస్తాదోషధయోఽవస్తాత్ । సోమస్యేవ్వకా విత-
 తాస । పురస్తాద్వయన్తోఽవస్తాత్ । నక్షత్రస్య బ్రాహ్మణా । మృగశిరః
 పురస్తాద్విశ్వాకోఽవస్తాత్ । అదిత్యై పువర్వసూ । వాఠః పురస్తాద్దా-
 ద్రామవస్తాత్ ॥ ౧ ॥ బృహస్పతే స్తిష్యః । అహ్వారః పురస్తాద్వక-
 మానా అవస్తాత్ । సర్వాణామాశ్రేయాః । అభ్యాగచ్ఛన్తః పురస్తా-
 దభ్యావృత్యన్తోఽవస్తాత్ । క్షిత్రిగాం మఘాః । కుదన్తః పురస్తాదప-
 భ్రాగ్గోశోఽవస్తాత్ । అర్కమః పూర్వే శట్లునీ । జామూపురస్తాద్వ-
 ష్టోఽవస్తాత్ । భగస్యాత్తర । వహతసః పురస్తాద్వహమానా అ-
 వస్తాత్ ॥ ౨ ॥ దేవస్య సవితుక్ వాస్తః । ప్రశవః పురస్తాథ్సనిరవ-
 స్తాత్ । ఇన్ద్రస్య చిత్రా । ఋతం పురస్తాథ్సత్వమవస్తాత్ । నాయోర్ని-
 ష్ట్యా వ్రోతః । పురస్తాదసిద్ధిరవస్తాత్ । ఇన్ద్రాగ్నియోర్విశాఖే ।
 యుగాస పురస్తాత్కృషమానా అవస్తాత్ । మిత్రస్యానూరాధాః ।
 అభ్యాగోహత్పరస్తాద్దభ్యానూథమవస్తాత్ ॥ ౩ ॥ ఇన్ద్రస్య రోహిణి ।
 శృగత్పరస్తాత్ప్రతిశృగద్వవస్తాత్ । సిక్ ఋత్యై మూలవక్ వాణి ।
 ప్రతిభజ్జన్తః పురస్తాత్ప్రతి శృగన్తోఽవస్తాత్ । అహం పూర్వా అనూ-
 ఠా । వర్షః పురస్తాథ్సమితి రవస్తాత్ । విశ్వేషాన్దేవానాముత్తరః ।

అర్థియత్వరస్తాదభిజితమహస్తాత్ | విష్ణోశ్చైగా కృచ్ఛమానాః |
 కురస్తాత్పథా అవస్తాత్ ||౪|| వసునాగ్ం శ్రవిషాః | భూతం కురస్తా
 ద్యుతిరవస్తాత్ | ఇష్ట్యవ్య కరభిషక్ | విశ్వవ్యచాః కురస్తాద్విశ్వ
 షీతిరవస్తాత్ | అన్యైస్యోకపథః పూర్వే ప్రోష్ణకథాః | వైశ్వాక్షరం
 కురస్తాద్వైశ్వాక్షవసవమవస్తాత్ | అహోబుకధ్నియవ్యోత్తరే | అర్థి
 షీష్ట్యవ్యః కురస్తాదభిషుగ్వ్యోవవస్తాత్ | పూష్టా శ్రవతీ | గావః కుర
 స్తాద్విశ్వా అవస్తాత్ | అశ్వినోరశ్వయితీ | గ్రామః కురస్తాశ్చ
 నావవస్తాత్ | యమస్యాప్రథరణి | అవకరషన్తః కురస్తాదప్రవహ
 న్నోవవస్తాత్ | పూగాక కృశ్వాద్యన్తే దేవా అదధుః || ౫ ||

ఆర్థిమవస్తాద్వహమానా అవస్తాద్దర్శ్యాతూథమవస్తాత్పథా
 అవస్తాద్విశ్వా అవస్తాత్పథా చ || ౬ ||

యత్పూర్వస్మత్త్రయమ్ | తద్భట్కర్వితోపవ్యవమ్ | యదావై
 సూర్య ఉదేతి | అథ నక్షత్రేన్నైతి | యావతి తత్ర సూర్యో
 గచ్ఛేత్ | యత్ర ఋష్యం పశ్యేత్ | తావతి కుర్విత యత్కాఠి
 న్సాత్ | పున్యావా వ్రవ కురుతే | వ్రవగంహా వై యత్కేషుష్ప
 శతద్యుమ్నుష్ప మాభ్యోస్యసరవసాయయాష్పకార || ౭ || యోవై
 వక్షత్రియం ప్రజాపతివేద | ఉథయో రేవన్తోకయోర్విదుః | వాస్త
 వ్రవాస్య వాస్త | చిత్రా శిరః | నిష్ట్యా వ్యాదయమ్ | ఉరూ విశా
 థ | ప్రతిష్ఠానూర్తాథాః | వ్రవ వైవక్షత్రియం ప్రజాపతిః | య
 వ్రవవేద | ఉథయో రేవన్తోకయోర్విదుః || ౮ || అస్మిన్గంభీరముష్టి

గ్ంశ్చ | యాక్ష్మామయేఠ దుహితరం ప్రియా వ్యాజితీ | తాన్విష్ట్యా-
 యాస్వద్యాత్ | ప్రియైవ ధవతి | నేవ తు పుత్రరాగచ్ఛతి | అర్థిజ్ఞా-
 ను నక్షత్రమ్ | ఉపరిష్టాదహాదావామ్ | అవస్తాత్ప్రీగాయై | దేవా-
 సురాస్సయత్తా ఆనా | తే దేవా వ్రుష్ణిన్నక్షత్రేభ్యః | ౮ |
 యదభ్యః | తదభిజితోభిజిత్రమ్ | యాక్ష్మామయే తావప-
 య్యజ్ఞయైదితి | తమైః ప్రిన్నక్షత్రే యాతయేత్ | అవప్తయ్యమైవ
 కయతి | వాపవరాజితమివతు | ప్రీతాపతిః ప్రశూనపృతః | తే నక్ష-
 త్రాన్నక్షత్రీముపాతిష్ఠన్త | తే వైమావన్త ప్రవాధవః | తే దేవతీము-
 పాతిష్ఠన్త || ౯ || తే రైవత్యాం ప్రాధవః | తస్మాద్రీవత్యాం పశూనామ్క-
 క్షిత | యత్కించ్చర్వాచీవన్తం సామాత్ | ప్రైవ ధవన్తి | ప్రైలవ-
 ఇదమన్తరాసీత్ | యదతరణ | తత్తారకాగాన్తారకత్వమ్ | యో వా
 ఇహ యతే | అముగ్ం సప్తాకన్నక్షతే | తన్నక్షత్రాణాన్నక్షత్రీ-
 త్వమ్ || ౧౦ || దేవగృహం వై నక్షత్రాణి | య ప్రవవేద | గృహ్య-
 వ ధవతి | యాన్తి వా ఇమాని పృథివ్యాశ్చిత్రాణి | తాన్తి నక్షత్రాణి |
 తస్మాద్గ్ం లనామగ్ంశ్చి శ్రీనావద్యైన్న యతేత | యథా వావ్రాహే-
 కురుతే | తాదృశేవ తత్ | దేవనక్షత్రాణి వా అన్యాని || ౧౧ ||
 యమనక్షత్రాణ్యన్యాని | కృత్తికాః ప్రథమమ్ | విశాఖ ఉత్తమమ్ |
 తాని దేవనక్షత్రాణి | అనూరాధాః ప్రథమమ్ | అవధరణీయత్తమమ్ |
 తాని యమనక్షత్రాణి | యాని దేవనక్షత్రాణి | తాన్తి వక్ష్యేమి
 యన్తి | యాని యమనక్షత్రాణి || ౧౨ || తాన్యర్థకా | అన్యమా-

మరా భ్యేతి । తదనూరాధాః । త్యేవ్యమేరామః ధిష్టితి । తత్యేవ్య
 గ్ని । మూలమహామవృక్షమతి । తస్మాల్లవక వాణి । యన్నాసహ
 వ్త । తదనూవాః । యదశ్లోకాత్ ॥౧౩॥ తస్మాద్భాగా । యదశ్లోకాత్ ।
 తద్భ్రంహి । యద్భ్రంహిమభిష్యాత్ । తద్భ్రంహిమభిష్యాత్ । ప్రోష్ణప్రదేమాత్
 యచ్చస్త । దేవత్యామరవస్త । అశ్వయోజయజ్జిత । అప్రథరక్షివ్య
 చావహా । తాని వా ప్రతాని యమనక్షత్రాణి । యాన్యైవ దేవ
 నక్షత్రాణి । తేషు కుక్వీత యత్కూరి వ్యాత్ । పున్యాహ ప్రవ
 కురుతే ॥ ౧౪ ॥

వక్తారై వ వేదోఽథ యో శివ స్తోక యోగ్యదురణయన్త్రీవత్తి
 ముచాతివస్త నక్షత్రోత్వమన్యాబ్జి యాని యమనక్షత్రాణ్యశ్లోకద్య
 మనక్షత్రాణి త్రీణి చ ॥ ౧ ॥

దేవస్య సవితుః ప్రాతః ప్రసవః ప్రాగాః । వరుణస్య ప్రాయ
 మాసవోఽప్రానః । యత్ప్రీతీచీనం ప్రాతస్తనాత్ । ప్రాసీవ
 గ్ం సద్భవాత్ । తతో దేవా అస్మిన్మోమన్నిరమిమత । తత్తదా
 త్తవీర్యన్నిమాణర్గః । మిత్రస్య సద్భవః । తత్పుణ్యైజస్వ్యహా
 హా । తస్మాత్తక్ హి ప్రశవస్సమాయన్తి । యత్ప్రీతీచీనగ్ం సద్భ
 వాత్ ॥ ౧౫ ॥ ప్రాసీనం ముధ్యన్తినాత్ । తతో దేవా ఉక్త్యన్నిర
 మిమత । తత్తదా త్తవీర్యన్నిమాణర్గః । బృహాపుతేమూధ్యన్తివ
 తత్పుణ్యైజస్వ్యహాః । తస్మాత్తక్ హి శక్తిష్టవ్తరతి । యత్ప్రీ
 తీచీనం ముధ్యన్తినాత్ । ప్రాసీవమపరావ్లాత్ । తతో త్తరావ్లాత్

నిరమిత । త త్తదా త్తవీర్యన్ని మూలగ్గః । ౧౬ । ధగవ్యాపరాల్లా ।
 తత్పుగ్య వైవ్యహః । తస్మాదపరా స్థా కుమూల్య ధగదు త్పుమా
 వాశ్చరన్తి । యత్ప్రీచీనమపరాల్లాత్ । ప్రాచీనగ్ం ప్రాయాత్ । తతో
 దైవా అతిరూత్రన్నిరమిత । త త్తదా త్తవీర్యన్ని మూలగ్గః । వయగ్య
 వాయుమ్ । తత్పుగ్య వైవ్యహః । తస్మాత్తర హా వాశ్చరన్తి
 1౧౭1 ప్రాచీనానా వా అప్తాన్తి ౧౧౭1 నమత్ప్రాగామివైమావస్యాత్పా
 క్షు పుగ్యాని నమత్ప్రాగి । చత్వార్య కీలాని । తాని నవ । యత్ప్ర
 పుస్తాన్మకత్ప్రాగా యచ్చావప్తాత్ । తాన్యకాదత । ప్రాచీనానా
 చ్చాదతః । య ప్రవచిద్వాన్వవన్తర ప్రతచ్చరతి । ప్రవన్తర
 నై వాప్య వ్రోతన్మ ప్రం ధవతి । సమావస్యాత్పా । పక్షు పుగ్యాని
 నమత్ప్రాగి । చత్వార్య కీలాని । తాని నవ । అగ్నేయీ రాత్రీః । వ్రోతా
 హః । తాన్యకాదత । ఆర్దిత్యో చ్చాదతః । య ప్రవచిద్వాన్వవన్
 క్షరవ్రోతచ్చరతి । ప్రవన్తరేన్దై వాస్య వ్రోతన్మ ప్రంధవతి ॥ ౧౭ ॥

ప్రజవాళ్లొడగివన్నిరమిత త త్తదా త్తవీర్యన్ని మూలగ్గః
 వదేద్యవతి సమావస్యాత్పాః పక్షు పుగ్యాని నమత్ప్రాగిన్తి చ ॥ 3 ॥

బ్రహ్మవాదినో వదన్తి । కతి వాత్రాణి యజ్ఞవహాన్తి ।
 త్రయోదశీతి బ్రాయాత్ । స యన్యూయీయీయీ । కన్తాని నిరమిత్వా
 తేతి । ప్రజాపతిణి బ్రాయాత్ । స యన్యూయీయీయీ । కురన్తాని
 నిరమిత్వా తేతి । అర్చన ఇతి । ప్రాచీనానాన్యే మూలగ్గః ౧౧౭1 త్
 ప్యామా నిరమిత్వార ॥ ౧౭ ॥ వ్యానాదువాగ్ంకు పవితం । వ్రాత

వ్రచ్చకేయం । తేన శకేయస్తన రాధ్యాసం । యో అస్యాః పృ-
 థివ్యావ్రచ్చి । నివతా యశ్యావధిః । అస్మిరీశావ్ర ఓసా । వరుణో
 ధీతిస్సచా । ఇన్ద్రోమయధ్విపుణభిస్సచా । అస్మిస్తిస్కేన శ్లో-
 తప ఆక్రాంతముస్థిహా ॥ ౨౧ ॥ శిరస్తప్తస్యాహీతం । వైశ్వానరస్య
 తేనా । ఋతేనాస్య నివర్తయే । సత్యేన పరివర్తయే । తపసాఽస్యా-
 నువర్తయే । శివేనాస్యాపవర్తయే । శశ్వేనాస్యాభివర్తయే । తద్వ్రత
 వ్రస్సత్యం । తద్వ్రత వ్రచ్చకేయం । తేన శకేయస్తన రాధ్యా-
 సం ॥ ౨౧ ॥ ఏకం మాసముదపూత్ । పురమేష్టి ప్రజాభ్యః । తేనా-
 ల్యో మనా ఆనవాత్ । అమృతం మర్త్యాభ్యః ॥ ప్రజామనుప్రజాయసే ।
 తదు తే మల్త్యామృతం । యేన మాసా అర్థమాసాః । ఋతవః పరి-
 వత్సరాః । యేన తేతే వ్రజాపతే । కుక్షానస్య న్యవర్తయన్ ॥ ౨౨ ॥
 శేనాహమస్య బ్రహ్మణా । నివర్తయామి జీవసే । అస్మిస్తిస్కేన శ్లో-
 చిమా । తప ఆక్రాంతముస్థిహా । శిరస్తప్తస్యాహీతం । వైశ్వానరస్య
 తేనా । ఋతేనాస్య నివర్తయే । సత్యేన పరివర్తయే । తపసాఽస్యా-
 నువర్తయే । శివేనాస్యాపవర్తయే । శశ్వేనాస్యాభివర్తయే । తద్వ్రత
 వ్రస్సత్యం । తద్వ్రత వ్రచ్చకేయం । తేన శకేయస్తన రాధ్యా-
 సం ॥ ౨౨ ॥

పరివతాయే పుహాభివర్తయే ఉస్థిహా రాధ్యాపన్న్యవర్తయే-
 న్ముతవర్తయే వైశ్వానర చ ॥ ౧ ॥

దేవా వై యద్యజ్ఞేఽకుర్వత | తదసురా అకుర్వత | కేఽ సు
 రా ఊర్ధ్వం పృష్ఠేఽర్ధ్యో నావశ్యం | తే కేఽవగ్రేఽవపస్త | అథ
 శ్మశూణి | అథోపప్తమ్ | తత్తస్మైఽవాఙ్మ ఆయం | పరాఽథవా |
 యస్మై నవపస్తి | అవాతతి || ౨౯ || అథా పరవ ధవతి | అథ
 దేవా ఊర్ధ్వం పృష్ఠేఽర్ధ్యోవశ్యం | త ఉపప్తమ్ వగ్రేఽవపస్త | అథ
 శ్మశూణి | అథ కేఽవ | తత్తస్మైఽథవా | సువగ్రాన్లోకమాయా |
 యస్మై నవపస్తి | ధవత్యాత్సనా | అథా సువగ్రాన్లోకమతి | ౩౦ |
 అథతన్మనుర్వప్తై మిథునమవశ్యత్ | స శ్మశూణ్యాగ్రేఽవపత |
 అథోపప్తమ్ | అథ కేఽవ | తతో వై సప్రాణాయత ప్రజయాప్త
 శుభిః | యస్మై నవపస్తి | ప్రప్రజయా ప్రశుభిర్మిథునై ణాయతే |
 దేవాసురాస్సయత్తా ఆసా | తే సవధ్సరే వ్యాయచ్ఛస్త | తా
 నైవాశ్చతుర్మాసై న్యైరైవాభి ప్రాయుజ్జిత || 3౦ || వైశ్వదేమ
 చతురో మాసోఽవృజ్జితైస్తరాజానః | తాఞ్శ్చోక్ష్మన్నిచావర్తయన్త
 పరిచ | వరుణప్ర ఘానైశ్చతురో మాసోఽవృజ్జితవరుణరాజానః | తా
 ఞ్శ్చోక్ష్మన్నిచావర్తయన్తపరి చ | సాక్షమైధైశ్చతురో మాసోఽవృ
 జ్జిత సోమరాజానః | తాఞ్శ్చోక్ష్మన్నిచావర్తయన్త పరిచ | యా స
 వధ్సర ఉపక్షీవాఽఽసీత్ | తామేమామవృజ్జితా తతో దేవా అథవా |
 పరాఽసురాః || 3౧ || య వ్రవవీద్యాగ్ంశ్చతుర్మాసై న్యైర్యతే |
 త్రోర్వ్యస్మై న్యైవ మాసా వ్రవ్యా | క్షోక్ష్మన్నిచ వ్రవయన్తే పరి చ |
 యోసా సవధ్సర ఉపక్షీవా | వ్రవ్యే తాం త్రోర్వ్యస్మై | క్షుభాః

వ్య భావ్యవ్యః పరా భవతి । లోహితాత్మాత్మాత్మ నివర్తయతి । య
 ద్యా ఇమామస్మిన్ బ్రుతావాగేన నివర్తయతి । పుత్రేనైవాగేం బ్రు
 పజ్జుత్వా నివర్తయతి । నా రక్ష్యవ్యక్త్యాభావేన భవన్త్యుః 32
 ప్రకాయతే । య ఏవవిద్యాల్లోహితాత్మాత్మా నివర్తయతి । పుత్రేన
 ద్బ్రుపజ్జుత్వా నివర్తయతి । ప రక్ష్యవ్యక్త్యా భావ్యాభావేనైవ ।
 ప్రైవ కాయతే । త్రైన్యా కల్ప్యా నివర్తయతి । త్రిన్ త్రిన్ వైశ్చ
 వానామృధాని । త్రిన్ భవ్యాగేని । త్రిన్ పవనాని । త్రిన్ బ్రుతా లో
 కా ॥ 33 ॥ బ్రుధ్యామైవ రక్ష్యవ్యక్త్యా ఏవ లోహితాత్మాత్మా నివర్తయతి । య
 చ్చాతుమాన్యాయాత్మాత్మాత్మా వాచ్యేత్ । క్షేపిభ్య అపృక్త్యైర్ ।
 చత్తమ చత్తమ మానేమ నివరణ యేన । పురాతన్ క్షేప రక్షేపిభ్యై
 త్కావర్త్యవ్యవస్థాయ । కైవాన్తావా ఏవ అసేన । యస్మి
 తుమాన్యాయాత్మాత్మాత్మా నివర్తయతి । య ఏవవిద్యాన్ని చ వర్తయతై పరి చ । క్షేప
 తా ఏవాప్యేతి । నాస్య రుద్రః ప్రజాం పునూపరి మన్యతే ॥ 34 ॥

వైశ్యైర్త్యయుజ్జైతాసురా ఏతి లోకా మన్యతే ॥ ౩౫ ॥

ఆయుషః ప్రాణగ్ం పస్తను । ప్రాణాదప్రాణగ్ం పస్తను ।
 అప్రాణాద్వ్యాణగ్ం పస్తను । వ్యానాచ్ఛ్చక్షుస్పస్తను । చక్షుష్చక్ష్మి
 త్రిగ్ం పస్తను । శ్రోత్రాన్శ్రోత్రస్పస్తను । మనసా వాచగ్ం పస్తను ।
 వాచ ఆత్మాన్గ్ం పస్తను । ఆత్మనః పృథివీగ్ం పస్తను । పృథివ్యా
 అస్తరిత్తగ్ం పస్తను । అస్తరిత్తగ్ం పస్తను । దివ్యమృత్య
 స్పస్తను ॥ 3౬ ॥ అస్తరిత్తగ్ం పస్తనుద్వై చ ॥ ౩౭ ॥

ఇంద్రో వాచో బ్రహ్మణః । కృత్యాగ్రా ప్రతిముఖే । బ్రహ్మణ వా
 క్షిప్తం బ్రహ్మణ్యే వాక్యే యాచ్యుతం । వర్షాశ్చైవ్యం శ్రీతమ్ । తద్విదవ్య
 క్షిప్తావతి । అత్యానా గౌరవయ్యత । వాచు త్వస్త్వం ప్రీద్యమ్ । ఇత్యా
 క్షిప్తావతి కృత్యా । ఇన్ద్రో బ్రహ్మణ్యే బ్రహ్మణే ॥ 31 ॥ ఇన్ద్రో బ్రహ్మ
 ణ్యే బ్రహ్మణే । ఇన్ద్రో బ్రహ్మణ్యే బ్రహ్మణే । ఇన్ద్రో బ్రహ్మణ్యే బ్రహ్మణే । సందిశ
 తే దేవో యాచ్యుతే దేవే దేవే గౌరవయ్యత । ఇన్ద్రో బ్రహ్మణ్యే బ్రహ్మణే ।
 అహాయ్యం తావత్ కృత్యా । విద్యాభిరప్రీతయ్యత । ఇన్ద్రో వాచో బ్ర
 అవ । బ్రహ్మణ ప్రాణయే త ॥ 32 ॥ ఇన్ద్రో బ్రహ్మణ్యే బ్రహ్మణే । తయ్య
 వాచో బ్రహ్మణ్యే బ్రహ్మణే । కృత్యా వాచో బ్రహ్మణ్యే బ్రహ్మణే । స వ్యయే వ్యయ
 ణ్యే । ఇన్ద్రో బ్రహ్మణ్యే బ్రహ్మణే । కృత్యా వాచో బ్రహ్మణ్యే బ్రహ్మణే । కృత్యా
 కృత్యా స కృత్యా । కృత్యా వాచో బ్రహ్మణ్యే బ్రహ్మణే । స బ్రహ్మణ్యే బ్రహ్మణే ।
 కృత్యా వాచో బ్రహ్మణ్యే బ్రహ్మణే ॥ 33 ॥ బ్రహ్మణ్యే బ్రహ్మణే ॥ ౩ ॥

బ్రహ్మణ్యే బ్రహ్మణే । స బ్రహ్మణ్యే బ్రహ్మణే । స బ్రహ్మణ్యే బ్రహ్మణే । స బ్రహ్మణ్యే బ్రహ్మణే ।
 పుత్రయో వ్యధత్ । సే దేవమసురా బ్రహ్మణ్యే బ్రహ్మణే । స బ్రహ్మణ్యే బ్రహ్మణే ।
 ప్రాణో వా బ్రహ్మణ్యే బ్రహ్మణే । విరోచన్త్యం వ్యం పుత్రయో వ్యధత్ ।
 సే దేవమసురా బ్రహ్మణ్యే బ్రహ్మణే । సే దేవమసురా బ్రహ్మణ్యే బ్రహ్మణే ।
 వాచో బ్రహ్మణ్యే బ్రహ్మణే । ఇన్ద్రో బ్రహ్మణ్యే బ్రహ్మణే । తయ్య బ్రహ్మణ్యే బ్రహ్మణే ।
 కృత్యా వాచో బ్రహ్మణ్యే బ్రహ్మణే । కృత్యా వాచో బ్రహ్మణ్యే బ్రహ్మణే । కృత్యా
 కృత్యా వాచో బ్రహ్మణ్యే బ్రహ్మణే । కృత్యా వాచో బ్రహ్మణ్యే బ్రహ్మణే । కృత్యా
 కృత్యా వాచో బ్రహ్మణ్యే బ్రహ్మణే । కృత్యా వాచో బ్రహ్మణ్యే బ్రహ్మణే । కృత్యా

ఏవత్సై వైరహాత్యజ్ఞా త్వైవవచః । వైరమైవ తచ్చతుథావిహి-
 తం ప్రాప్నోత్యయః ప్రానోఽపహతే । తేనాభినయేవాహా ప్రశుమాఽ-
 లభస్త । అన్నా వైవ తద్దేవా అవతీణం ప్రాప్నోతం క్షుత్యుమహ-
 ణ్నిరే । తేనాభినయేవ రాశ్రేః ప్రాచరణ । రాశ్రీయా వైవ తద్దేవా
 అవర్తిం ప్రాప్నోతం క్షుత్యుమహణ్నిరే ॥ ౪౪ ॥ తస్మాదభినయేవా-
 హా ప్రశుమాలభత । అన్నా వైవ తద్యః ప్రానోఽవతీణం ప్రాప్నో-
 తం ప్రాశ్రవ్యావపనువతే । తేనాభినయేవ రాశ్రేః ప్రచరత్ । రా-
 శ్రీయా వైవ తద్యః ప్రానోఽవర్తిం ప్రాప్నోతం ప్రాశ్రవ్యావపనువతే ।
 న వైవ ఉవవప్రణయేఽపాద్విదేవత్యః ప్రశురాలభ్యతే । ద్వయహా
 అస్మిల్లోకే యజమానః । అస్థి చ మాగ్ంసజ్ఞా । అస్థి చైవ తేవ
 మాగ్ంసజ్ఞా యజమానస్సగ్ంస్కురుతే । తా వా వైతాః పజ్ఞ
 దేవతాః । అగ్నిహమావగ్నిమిత్రావరుణా ॥ ౪౫ ॥ ప్రజ్ఞప్రశ్న
 వై యజమానః । త్వజ్ఞాగ్ంసగ్ంస్నావాఽస్థి ముజ్ఞా । వైరమైవ త-
 త్పజ్ఞాధావిహితమాత్మానవరుణప్రాశాన్ముజ్ఞాతి । భైషజతాయై ని-
 ర్వరుణాత్వాయ । తగ్ం సప్రభిశ్చస్తోభిః ప్రాతరవ్యాయా । తస్మా
 త్ప్రప్త చతురుత్తరాణి ఛన్దాగ్ంసి ప్రాతరనువాకేఽనూచ్యంతే । తమై-
 తయోపసమేయోపాసీదణ । ఉపాస్తే గాయతా నర ఇతి । తస్మా
 దేరయా బహిష్పవమాన ఉప్రసద్యః ॥ ౪౬ ॥

విత్తస్సప్రజ్ఞయగ్ం స్తివైవైవనూచ్యాయానూచ్య ద్మివేగాభూతమా-
 ఘోర్ష్య రాశ్రీయా వైవ తద్దేవా అవతీణం ప్రాప్నోతం క్షుత్యుమహ-

శ్చిశ్చ మిత్రావరుణా నవ చ॥౯॥ దేవా యమానో దేవా దేవా
యమానో యమానోఽలభన్త ప్రివరల్లభన్త ప్రచరదాలభన్త
లభత మృత్యుమపహిన్తు ర్భార్యవ్యాః ॥

స సముద్ర ఉత్తరః ప్రాప్యలభ్యాత్మ్యన్తః । ప్రజ వావ స
సముద్రః । యచ్ఛాత్వాలః । ప్రజ ఉత్తర స భూత్మ్యన్తః । యద్వీ-
క్ష్యన్తః । తదతత్త్రిశం ప్రీపూర్ణమ్ । తస్మాత్ప్రీవిత్ప్రజ్ఞ-
న్తి । స సువగాః తా ర్ష్యాన్కశీర్ష్యాం పరిస్పహిత ఆసీత్ । త
యదప్యా ఆధ్యవనయా । తస్మాదాత్మ్యః ॥ ౪౭ ॥ అథ యస్సువ-
యా గాః తా ర్ష్యాన్కశీర్ష్యాం పరిస్పహిత ఆసీత్ । సాఽస్య కాశితా ।
తన్ప్రీవృతాఽభి ప్రాస్తువత । తన్ప్రీవృతాఽదదత । తన్ప్రీవృతాఽ-
హారా । యావతీ త్రివృతా మాత్రా । తం పఞ్చదశేనాభి ప్రాస్తు-
వత । తం పఞ్చదశేనాదదత । తం పఞ్చదశేనాహారా । యావతీ
పఞ్చదశస్య మాత్రా ॥ ౪౮ ॥ తగ్ం సప్తదశేనాభి ప్రాస్తువత ।
తగ్ం సప్తదశేనాదదత । తగ్ం సప్తదశేనాహారా । యావతీ స-
ప్తదశస్య మాత్రా । తస్య సప్తదశేన హ్రియమాగన్త్య శేత్రాహ-
తాపతత్ । తమకవిగ్ంశేనాభి ప్రాస్తువత । తమకవిగ్ంశేనాదదత ।
తమకవిగ్ంశేనాహారా । యావత్యేకవిగ్ంశస్య మాత్రా । తే య-
త్త్రివృతా స్తువతే ॥ ౪౯ ॥ త్రివృతేవ తద్యుమానమాదదత । త-
త్త్రివృతేవ హార నియావతీ త్రివృతా మాత్రాఽస్మిన్తే త్రివృత్ ।
యాదప్యా ల్లగ్నదాహతో గూమ ఉదత్యానువ్యతీతావతీ త్రివృతా

మాతౌ॥ అన్నైవైవైవత్ | మాతౌగ్ం సాయ్యుగ్ం సర్వోకల్పా
 మయన్తి | అథ యత్పితృకే స స్తువతే | ప్రవృత్తశ్చైవ తద్యుమాన
 మాదవతే॥ ౧౦॥ తం వృద్ధశ్చైవ హరన్తి | యావతీ వృద్ధశ్చైవ మా
 తౌ॥ చన్ద్రిమా వై వృద్ధశ్చైవ | ఏష హీ వృద్ధశ్చైవ యతే ప్రవృ
 త్తశ్చైవ మాయన్తి | చన్ద్రిమం వైవైవత్ | మాతౌగ్ం సాయ
 య్యుగ్ం సర్వోకల్పా మయన్తి | అథ యత్పితృకే స స్తువతే | ప్ర
 వృత్తశ్చైవ తద్యుమానమాదవతే | తగ్ం వృద్ధశ్చైవ హరన్తి
 ॥ ౧౦ ॥ యావతీ వృద్ధశ్చైవ మాతౌ॥ ప్రజాపతిర్వైవ పితృ
 కే | ప్రజాపతిర్వైవైవత్ | మాతౌగ్ం సాయ్యుగ్ం సర్వోక
 ల్పా మయన్తి | అథ యదేవ్మగ్ం శే స స్తువతే | ఏకైవగ్ం శేనైవ
 తద్యుమానమాదవతే | తమేకైవగ్ం శేనైవ హరన్తి | యావత్యేకై
 గ్ం శేవైవ మాతౌ॥ అసా వా అదిత్య ఏకైవగ్ం శే | అదిత్యస్త్వై
 వైవత్ ॥ ౧౧ ॥ మాతౌగ్ం సాయ్యుగ్ం సర్వోకల్పా మయన్తి |
 తే కుశ్యో | వ్యఘ్నా | తే అహోరాత్రై అథవతామ్ | అహారవ
 సువగాఽథవత్ | రజతా రాత్రీః | స యదాదిత్య ఉదేతి | ఏతా
 మైవ తద్భువగాఽబ్జుశీమన్తు సమితి | అథ యదైవమితి | ఏతా
 మైవ తద్రజతాబ్జుశీమన్తు సమితి | ప్రహోరో వా వై శాయా
 ధవః | విరోచన్ద్రిగ్ం ప్వం పుత్రముచాస్యత్ | స ప్రవృత్తోఽథవత్ |
 తస్మాత్ప్రీ తరాదుదకన్నాచామత్ ॥ ౧౩ ॥

అదిత్యః వృద్ధశ్చైవైవ మాతౌ స్తువతే వృద్ధశ్చైవైవ తద్యుమా

మానసాదజతే నవత్తశేనైవ పారవ్యాప్తిర్యస్తే నైవైథం తద్వ్యత
త్రత్యాశీ చ ॥ ౧౦ ॥

యే నై త్రత్యాస్తాస్తామీయః । కృతవర్తం । అథ మే కప్యః ।
కలిప్సుః । తస్మాచ్చతుస్త్వేమః । తద్వతుస్త్వేమవ్య నతుస్త్వేమవ్యమ్ ।
తదాహుః । కృతమాని తాని క్యాశీగోయి । య ప్రతప్త్య స్తామా ఇతి ।
త్రివృత్పృథ్వివృత్తశస్పృష్టత ఏకవిక్రంతః ॥ ౧౪ ॥ ఏతాని వాచ తాని
క్యాశీగోయి । య ప్రతప్త్య స్తామా । సోబ్రవీత్ । నైవత్తశేన హ్రీ
యమాగ్లో వ్యలెశిషి । భిష్యత్తమతి । తప్తవ్యసా భానాభిరభిష్య
తామ్ । పూషా కర్తమ్యుగా । భారతి పరివ్రాపేణ । మిత్రావరుణా పయ
స్వయా । తదాహుః ॥ ౧౫ ॥ యదశ్వేభ్యోనానాః । పూష్టః కర్త
మ్యః । భారత్యై తరివ్రాపః । మిత్రావరుణాయోః పయస్యాఽథ ।
కస్మాదేతేమాగ్ం వ్రావిష్టామిస్త్రిమైవ యజన్తితి । ఏతా వ్యేవ
స్తేవతా ఇతి బ్రాయాత్ । ఏతైర్ వ్రావిర్భిరభిష్యన్గ్ం స్తస్మాజితి ।
త వ్యసవోఽష్టాకపాలేన ప్రాతస్సవనేఽభిష్యత్ । రుద్రా ఏకా
దశకపాలేన మాధ్యన్దినే సవనే । విశ్వే దైవా ద్వాదశకపాలేన తృ
తీయసవనే ॥ ౧౬ ॥ స యదష్టాకపాలాన్ప్రాతస్సవనే కుర్యాత్ ।
ఏకాదశకపాలాన్మాధ్యన్దినే సవనే । ద్వాదశకపాలాగ్ంప్రతి
యసవనే । విశోమ తద్వ్యజ్జస్య క్రియేత్ । ఏకాదశకపాలాన్సవ
ప్రాతస్సవనే కుర్యాత్ । ఏకాదశకపాలాన్మాధ్యన్దినే సవనే । ఏకా
దశకపాలాగ్ంప్రతియసవనే । యజ్జస్య విశోమత్యాయ । తతా

మాః । యద్యసూనాం ప్రాతపువనమ్ । శుద్రాద్రాం మార్యుర్జ్యోత్సం
 పవనమ్ । విశ్వేషాశ్చనానా స్మరీయవనమ్ । అథ కస్మాక్షక
 మాగ్ం ప్రావిష్టాదుష్కృష్టేష యుద్ధీ । ప్రతా క్యువశ్శిశ్నా య
 బ్రాహ్మణాత్ । ప్రతేక ప్రావిష్కృతశ్శిష్క్యం ప్రస్మాది । 42 ।

ప్రక్షుద్ధింశ్ తపా స్మరీయవనా ప్రాతపువనా కస్మ దిగ్గా
 తస్యావాకౌవప్రాదాదవిధయా । తస్మైతేషు ప్రక్షుద్ధి య
 వ్యస్పృశయా । యదశ్రయా । తస్మాత్ప్రాద్దియస్య శ్రాయస్తి
 యుత్వమ్ । యదవారయా । తద్వారవస్తియస్య వారవస్తియస్య
 మ్ । తస్యావార ప్రవావప్రాదాదవిధయా । తస్మా ప్రతాపి ప్రక్ష త
 తురుత్తరాణి ఛన్దాగ్ంస్యపాదధుః । తేషామస్తి ప్రీణ్యరిచ్యస్త । వ
 ప్రీణ్యరిచ్యవ ॥ 43 ॥ స బృహాతమైవాస్పృశత్ । ద్వాభ్యము
 రాభ్యామ్ । అక్షణోర్త్రాభ్యమైవ । తదాహుః । క్షరమా సా దై
 వాక్షరా బృహాతీ । యస్యాస్తర్చిర్యతిష్ఠత్ । ద్వాదశపాణా
 మాస్యః । ద్వాదశాష్టకాః । ద్వాదశామాత్రాస్యాః । ప్రమా వార
 సా దైవాక్షరా బృహాతీ ॥ 44 ॥ యస్యాస్తర్చిర్యతిష్ఠతి । యాపి
 చ ఛన్దాగ్ంస్యత్యరిచ్యస్త । యాపి చ నోదధవ ॥ తాని విశ్వేభ్యాణి
 హీనాస్యమస్యస్త । సాబ్రవిద్యువ్రాతీ । మాక్షువ ణాత్వా । మా
 ముప్త సగ్ంశ్రయతేతి । చతుర్భిక్షు ర్శ్రవణ్యుగ్ంప్రాతీన్నోదధవత్ ।
 చతుర్భిక్షు శ్చేః ప్రక్షిగ్ంప్రాతీమరిచ్యర । తస్యామైతాపి చత్వా
 ర్భిక్షురాగ్యప్రచ్ఛిద్యాదధాత్ ॥ 45 ॥ త బృహాతీ ప్రవ ణాత్వా ।

బృహారముఖ సమశ్రయతామ్ । బృహారముఖైర్బ్రహ్మసృష్టానాం
 భవత్ । బృహారముఖైర్బ్రహ్మసృష్టానాం ర్యురిచ్యుత । తస్మాత్తా-
 వ్యస్తావక్షాం రాగ్యవర్షియాదధాత్ । తే బృహార ప్రజీ భూత్వా । బృ-
 హారముఖ సమశ్రయతామ్ । త్వాత్కలీర్ముఖైర్ గాతాత్రి బృహార
 న్నోదధవత్ । త్వాత్కలీర్ముఖైర్ గాతాత్రి బృహారమర్కరిచ్యుత । తస్మా-
 త్తావ్యవక్షాం రాగ్యవర్షియాదధాత్ ॥ ౬౦ ॥ తే బృహార

ప్రజీ భూత్వా । బృహారముఖ సమశ్రయతామ్ । తే బ్రహ్మసృష్టానాం
 తి । ఛన్దాగంప్తి రథో మో భవత్ । యుష్మాదీర్బ్రహ్మసృష్టానాం
 మను సజ్జాతాః । తస్య గాతాత్రి త్త బగతి త క్షయవధవతామ్ ।
 ఉష్మిన్ బ్రహ్మసృష్టానాం ప్రజీభూత్వా । బ్రహ్మసృష్టానాం ధుక్యా । బృహ-
 వ్యవక్షాం రథవత్ । ఏ ప్రజ్జావోర్భవమాస్థాయ । ప్రజమధ్వానమను
 సమచరత్ । ప్రజగం వా వై ఛన్దోర్భవమాస్థాయ । ప్రజమధ్వానమను
 సజ్జారతి । యేనైవ ప్రజన్జజ్జారతి । య ప్రజ వీర్వాన్సోమేన
 యజే । య ఉ చైవమైవ వేద ॥ ౬౧ ॥

అథవనావ వా క్షేవాకూరా బృహార్యుదధాత్వావక్షాం రాగ్య-
 వర్షియాదధాత్వాస్థాయ వట్సు ॥ ౬౨ ॥

అగ్నిః కృత్వా యత్కూన్యన్దేవస్య పదితుబ్రహ్మసృష్టా-
 నాం కర్మ్యురవైవ క్షేవా వా అయమ ప్రాగిదిష్టా దధివో క్షేవా
 క్షూరాపు క్షూరాపూపు పక్షుత్రో మో వై త్వాత్కలీర్ముఖై-
 ర్వా త్వాత్ ॥ ౬౩ ॥

అగ్నో కృత్తికా దవస్సూచా ఋతమేవ వైశ్వదేవేన త రక-
 ప్రస్తం పశ్చిద్దశేన తే పృథాతీ వ్రవ ద్విషష్టిః । అగ్నో కృత్తికా య
 తి చ్రవమేవ వేద ॥ ౧౦ ॥
 ॥ వారిః ఓమ్ ॥

షష్ఠప్రపాఠకః

వారిః ఓమ్ ॥ అనుమత్యై పురోదాశే మహాకాలస్మిర్యుతి ।
 యే ప్రత్యక్షాశ్చమ్యూయా అవశీయన్తే । రన్నైర్ఋతమేకకాల-
 మ్ । ఇయ వా అనుమతిః । ఇయన్నిరఋతిః । నైర్ఋతేన పూర్వ-
 ణ ప్రచరతి । వాస్నానమైవ నిరఋతిం పూర్వాన్నిరవదయతే । ఏక-
 కాలో భవతి । సక్షధైవ నిరఋతిన్నిరవదయతే । యదహుత్వా
 గావపత్య క్షయః ॥ ౧ ॥ రుద్రో భూత్వాఽగ్నిరనూత్థాయ । అ-
 ధ్వర్యుక్ష్య యజమానశ్చ వాన్యార్థ । ఏహి స్వాహాఽఽహుతి
 జ్ఞానాగ ఇత్యాహ । ఆహుత్యైవై నగం శమయతి । నాత్రి మార్చ-
 త్యధ్వర్యుర్న యజమానః । సక్షోల్ముకేన యన్తి । రద్ధి నిరఋత్యై
 భాగ్దేయమ్ । ఇమాస్థిశ్చ యన్తి । ఏషా వై నిరఋత్యై డి ।
 స్వాయామైవ ద్విశి నిరఋతిన్నిరవదయతే ॥ ౨ ॥ స్వకృత్ ఇరిగ
 జహాతి ప్రదశే వా । ఏతద్వై నిరఋత్యా ఆయతనమ్ । స్వ ఏ-
 వాయతనై నిరఋతిన్నిరవదయతే । ఏషతే నిరఋతే భాగ ఇత్యా-
 హ । నిర్ణశ్యైవై నామ్ । భూతే వావిష్కృత్యనీత్యాహ । ణాతీహ